

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 3.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.117>

УДК 339.9

В. В. Лакіза,

*к. е. н, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Інститут економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6764-8536>*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЇХ СТІЙКОСТІ ДО БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ

V. Lakiza,

PhD, Associate Professor of the Department of Management and International Business, National University «Lviv Polytechnic»

DIGITALIZATION OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS AS A FACTOR FOR INCREASING THEIR RESILIENCE TO SECURITY CHALLENGES

Стаття присвячена дослідженню ролі цифровізації міжнародних економічних відносин у контексті підвищення їх стійкості до сучасних безпекових викликів. У роботі розглянуто особливості трансформації

*міжнародного економічного середовища під впливом геополітичної нестабільності, військових конфліктів, санкційних обмежень та порушення глобальних ланцюгів постачання. Узагальнено наукові підходи до аналізу цифрових трансформацій у системі міжнародних економічних відносин та визначено їх значення для забезпечення адаптивності економічних систем у кризових умовах. Проаналізовано основні військові конфлікти сучасності та їх економічні наслідки, систематизовано кількісні та якісні критерії оцінювання впливу безпекових криз на соціально-економічний розвиток держав. Досліджено динаміку ключових міжнародних індексів, що характеризують безпекові, інституційні та соціально-економічні параметри розвитку України, зокрема *Global Peace Index*, *Fragile States Index*, *Human Development Index*, *Global Terrorism Index* та *Economic Freedom Index*. Запропоновано підхід до визначення інтегрального індексу впливу геополітичних потрясінь на економіку, що дозволяє узагальнити різноспрямовані наслідки безпекових криз і кількісно оцінити їх вплив на стійкість економічної системи. Обґрунтовано значення цифрових технологій як інструменту забезпечення безперервності міжнародної економічної взаємодії, підвищення гнучкості глобальних економічних процесів та формування нових механізмів розвитку міжнародних економічних відносин в умовах зростання безпекових ризиків.*

The article is devoted to the study of the role of digitalization of international economic relations in the context of enhancing their resilience to contemporary security challenges. The paper examines the transformation of the international economic environment under the influence of geopolitical instability, military conflicts, sanctions restrictions, and disruptions of global supply chains, which significantly affect the stability and continuity of global economic interactions. Particular attention is paid to the growing role of digital technologies in shaping new forms of international economic cooperation and in supporting the functioning of global markets under conditions of heightened uncertainty.

Scientific approaches to the analysis of digital transformations in the system of international economic relations are generalized, and their significance for ensuring the adaptability and sustainability of economic systems in crisis conditions is determined. The study analyzes the main contemporary military conflicts and their economic consequences, highlighting their impact on

international trade, financial flows, and the functioning of global logistics systems. Quantitative and qualitative criteria for assessing the impact of security crises on the socio-economic development of states are systematized, which makes it possible to conduct a comprehensive assessment of the scale and nature of geopolitical shocks.

The dynamics of key international indices characterizing the security, institutional, and socio-economic parameters of Ukraine's development are examined, in particular the Global Peace Index, Fragile States Index, Human Development Index, Global Terrorism Index, and Economic Freedom Index. The analysis of these indicators makes it possible to identify the main trends in the transformation of the national economic environment under the influence of security threats and external shocks, as well as to determine the degree of institutional resilience and adaptive capacity of the economic system.

An approach to determining the integral index of the impact of geopolitical shocks on the economy is proposed, which allows the generalization of multidirectional consequences of security crises and provides a quantitative assessment of their influence on the resilience of the national economic system. The proposed methodological approach is based on the aggregation of normalized indicators that reflect macroeconomic dynamics, the state of international economic relations, infrastructural losses, demographic changes, and institutional transformations.

The study substantiates the importance of digital technologies as an effective tool for ensuring the continuity of international economic interaction, increasing the transparency and efficiency of economic processes, enhancing the flexibility of global economic systems, and forming new mechanisms for the development of international economic relations under conditions of increasing security risks and geopolitical turbulence. The results of the research confirm that digitalization contributes to strengthening the adaptive capacity of economic systems and creates additional opportunities for maintaining stable international economic cooperation even under conditions of significant external constraints.

Ключові слова: міжнародні економічні відносини, цифровізація, безпекові виклики, економічна стійкість, геополітичні потрясіння.

Keywords: international economic relations, digitalization, security challenges, economic resilience, geopolitical shocks.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток світової економіки відбувається під впливом загострення глобальних безпекових викликів, які мають значний вплив на систему міжнародних економічних відносин. Інтенсифікація геополітичної нестабільності та військових конфліктів, використання економічних санкцій і порушення встановлених логістичних і виробничих ланцюгів одночасно підвищують невизначеність у міжнародному економічному середовищі. Внаслідок цього змінюється характер взаємодії між країнами, а традиційні форми міжнародної торгівлі, інвестиційного співробітництва та економічної кооперації трансформуються. В сучасній системі економічної безпеки кіберзагрози та ризики для цифрової інфраструктури є додатковими дестабілізуючими чинниками.

В цьому контексті пошук інструментів забезпечення стійкості міжнародних економічних відносин набуває особливої актуальності. В сучасних умовах одним із ключових напрямів трансформації світової економіки є використання цифрових технологій у різних сферах міжнародної економічної діяльності. Поширення цифрових платформ, розвиток електронної комерції, цифрових платіжних систем, технологій обробки даних і цифрової логістики сприяє підвищенню швидкості обміну інформацією, оптимізації транскордонних економічних процесів, формуванню нових форматів міжнародної економічної взаємодії та відкриває нові можливості для забезпечення їх безперервності навіть за наявності значних зовнішніх обмежень.

У такому контексті цифровізація міжнародних економічних відносин є важливим чинником підвищення їх адаптивності й стійкості до безпекових викликів. Використання цифрових технологій зменшує залежність міжнародної економічної взаємодії від традиційних інфраструктурних обмежень, оскільки забезпечує гнучкість економічних зв'язків, створює основу для більш ефективного функціонування глобальної економічної системи. Разом із тим питання значущості ролі цифровізації у формуванні

стійких механізмів розвитку міжнародних економічних відносин за умов посилення безпекових ризиків потребують подальших систематичних наукових досліджень. Це визначає актуальність вивчення цифровізації як механізму підвищення стійкості міжнародних економічних відносин за сучасних умов глобальної політичної та економічної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження процесів цифровізації міжнародних економічних відносин, трансформації глобального економічного середовища та формування механізмів забезпечення економічної безпеки в умовах зростання безпекових викликів набули значного поширення у сучасній вітчизняній та іноземній науковій літературі. Накопичений науковий доробок охоплює широкий спектр теоретико-методологічних підходів до аналізу цифрових трансформацій, їх впливу на стійкість економічних систем та адаптацію міжнародних економічних відносин до умов геополітичної нестабільності. Значний внесок у розвиток відповідних наукових положень зробили Абрамов Ф., Булатова О., Губанова Н., Валюх Л., Вівчар І., Вовк О., Волоснікова Н., Забуранна Л., Захарова О., Карпенко О., Ковальчук А., Кравчук Н., Куцмус Н., Луцишин О., Максименко А., Маслій О., Постельжук О., Прокопчук О., Усюк Т., Федоров Е. та ін. [1–14].

Зокрема, Вовк О. та Ковальчук А. [1] розглядають цифрові технології як один із ключових чинників зміцнення конкурентоспроможності економіки та підвищення її безпекової стійкості. Автори пропонують структурний підхід до ідентифікації цифрових інновацій, які формують нові можливості для розвитку людського капіталу та забезпечення стабільності економічних систем. На відміну від цього підходу, Волоснікова Н., Абрамов Ф. та Губанова Н. [2] акцентують увагу на інституційних механізмах забезпечення економічної безпеки в системі міжнародних відносин, підкреслюючи важливість координації дій держав, міжнародних організацій та суб'єктів господарювання в умовах зростаючої глобальної взаємозалежності.

Проблематику адаптації національної системи економічної безпеки до нових умов глобальної фрагментації й цифрової трансформації досліджує Шай Р. [3], який обґрунтовує необхідність формування гнучких стратегій державного управління, які можуть враховувати асиметричний характер сучасних безпекових загроз. Подібної позиції дотримуються Булатова О., Захарова О., Карпенко О. та Федоров Е. [4], які аналізують трансформації світового господарства та визначають ієрархію рівнів економічної безпеки в умовах глобальних змін. Водночас їхній підхід відрізняється більшою увагою до просторових та регіональних аспектів формування безпекових комплексів.

У контексті трансформації міжнародного бізнесу Куцмус Н., Прокопчук О., Усюк Т. та Забуранна Л. [5] досліджують вплив глобальної економічної турбулентності на еволюцію бізнес-моделей міжнародних компаній. Автори наголошують, що цифровізація бізнес-процесів, розвиток електронної комерції та посилення кібербезпеки стають ключовими інструментами адаптації міжнародного бізнесу до нових викликів. Своєю чергою Кравчук Н. та Луцишин О. [6] розглядають цифровізацію крізь призму трансформації глобальної фінансової архітектури, підкреслюючи роль модернізації фінансового регулювання та інтеграції до міжнародних фінансових інституцій у зміцненні макроекономічної стійкості держав.

Важливим напрямом наукових досліджень є аналіз взаємозв'язку цифровізації та безпекових ризиків. Маслій О. та Максименко А. [11] доводять дуальний характер цифрової трансформації, зазначаючи, що цифрові технології одночасно виступають чинником підвищення економічної стійкості та джерелом нових загроз, зокрема кіберризиків та вразливості цифрової інфраструктури. Подібні аспекти розглядають Вівчар І., Постельжук О. та Валюх Л. [12], які трактують кібербезпеку як один із ключових елементів міжнародного співробітництва у період глобальної безпекової кризи та наголошують на необхідності формування глобальних механізмів координації у сфері кіберзахисту.

Окремі дослідження присвячені впливу глобальних трансформацій на національні та регіональні економічні системи. Федоров Е. [9] аналізує сучасні глобальні тренди, що формують загрози для безпекових систем держав, тоді як Мельник М. та Лещух І. [10] розглядають вплив цифрових та економічних змін на ендогенний розвиток регіонів і пропонують інструментарій оцінювання їх адаптаційного потенціалу. У свою чергу Демченко К. [8] акцентує увагу на потребі в комплексному підході до зміцнення економічної безпеки, що передбачає поєднання державної політики, цифрових інновацій й інвестиційної підтримки розвитку економіки.

Системні аспекти формування безпекових механізмів у цифровій економіці досліджують також Грень Р. [13] та Мельник С., Штангрет І. [14], які розглядають інноваційну й економічну безпеку відповідно на рівні національної економіки та підприємств. Їх роботи доповнюють існуючі підходи розробленням методичних засад управління безпекою в умовах цифрової трансформації, підкреслюють важливість інтегрованого управління ризиками. Порівняльний аналіз наукових підходів свідчить про наявність спільних і відмінних рис у трактуванні ролі цифровізації у забезпеченні стійкості міжнародних економічних відносин. Спільною рисою більшості досліджень є визнання цифрових технологій важливим чинником підвищення адаптивності економічних систем до глобальних викликів та трансформації міжнародних економічних зв'язків. Водночас відмінності полягають у рівнях аналізу та пріоритетах дослідження: одні автори акцентують увагу на інституційних і макроекономічних аспектах безпеки [2, 4, 6], інші – на трансформації міжнародного бізнесу та фінансових відносин [5], а також на ризиках і загрозах цифрового середовища [11]. Окрема група дослідників розглядає цифровізацію як фактор структурної модернізації економічних систем і підвищення їх інноваційної спроможності [1, 13].

Таким чином, сучасні наукові дослідження формують комплексне уявлення про цифровізацію як багатовимірний процес, що трансформує міжнародні економічні відносини та водночас виступає важливим

інструментом підвищення їх стійкості до безпекових викликів, проте потребує подальшого поглиблення теоретичних і прикладних досліджень щодо формування ефективних механізмів управління цифровими ризиками та забезпечення стійкого розвитку глобальних економічних систем.

Постановка завдання. обґрунтувати роль цифровізації як інструменту підвищення стійкості міжнародних економічних відносин в умовах безпекових викликів та визначити її значення для розвитку механізмів їх активізування.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах загострення геополітичної напруженості та поширення регіональних і глобальних військових конфліктів міжнародні економічні відносини зазнають помітних змін. Військово-політичні протистояння, торговельні обмеження, санкції, а також порушення глобальних ланцюгів постачання створюють нові ризики для розвитку світової економіки та ускладнюють економічну взаємодію між країнами. За таких обставин особливої ваги набуває пошук підходів, що дозволяють підвищити стійкість міжнародних економічних відносин до безпекових викликів і геополітичних потрясінь.

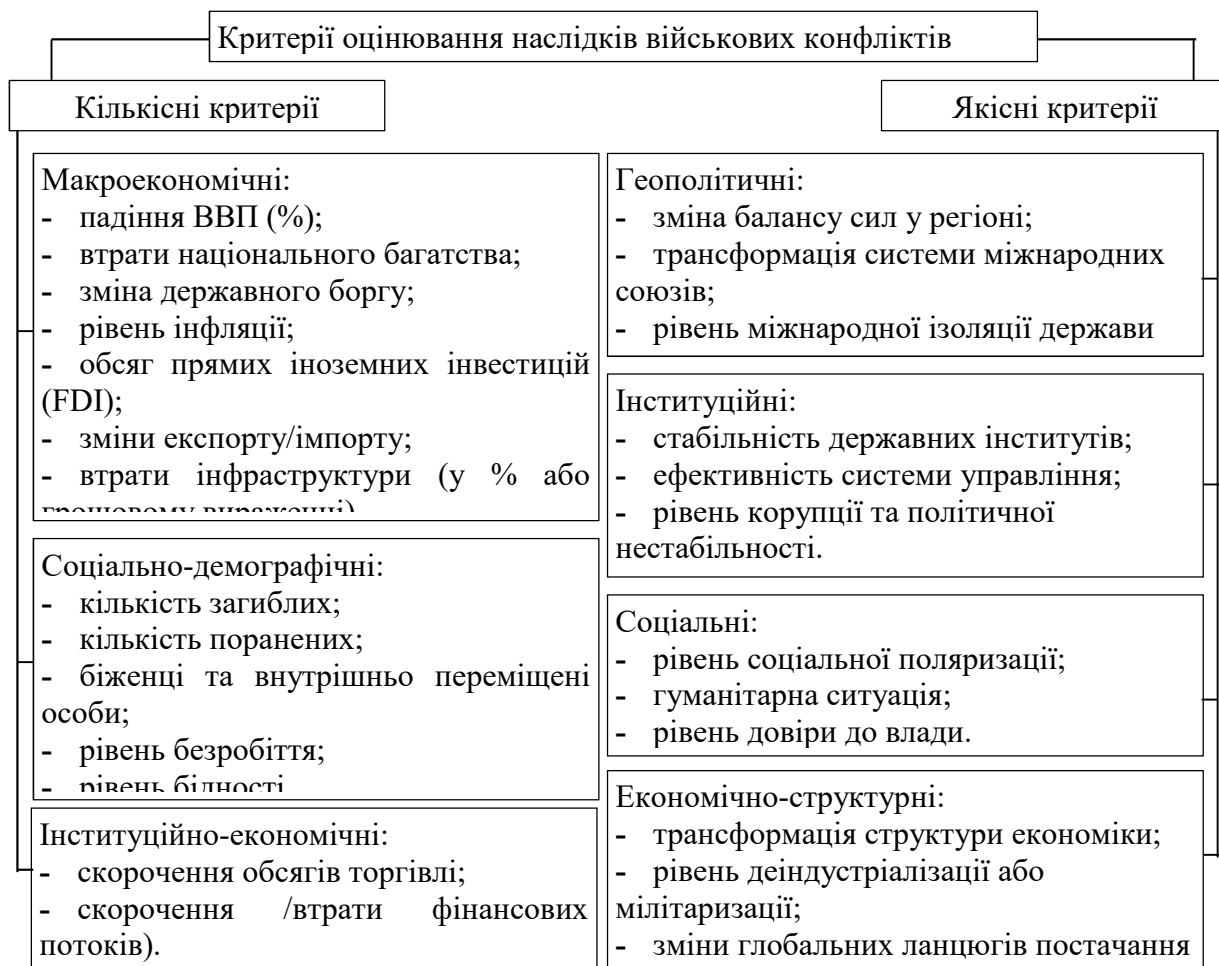
Однією з важливих передумов адаптації економічних систем до нових умов є поширення цифрових технологій. Їх використання поступово змінює форми та механізми міжнародної економічної взаємодії, впливаючи на розвиток торгівлі, рух фінансових ресурсів і функціонування логістичних систем. Цифрові рішення сприяють підвищенню прозорості економічних процесів, спрощують координацію діяльності учасників міжнародного ринку та розширюють можливості реагування на кризові явища. Саме тому особливої ваги набуває дослідження сучасних військових конфліктів і геополітичних потрясінь (табл.1), що відчутно впливають на розвиток міжнародних економічних відносин, а також оцінювання їх економічних наслідків. Такий підхід дозволяє забезпечити розуміння характеру впливу безпекових викликів на світову економіку, а також визначити можливості

використання цифрових технологій для підвищення стійкості економічних систем.

Таблиця 1. Основні військові конфлікти середньої та високої інтенсивності за період 2000-2026 рр.

Конфлікти	Періоди	Основні сторони-учасники	Причини	Ключові наслідки
Війна в Афганістані	2001–2021	США, НАТО, уряд Афганістану – Талібан	Боротьба з тероризмом після терактів 11 вересня	Руйнування інфраструктури, залежність економіки від міжнародної допомоги, витрати США понад \$2 трлн
Війна в Іраку	2003–2011	США та союзники – уряд Іраку	Усунення режиму Саддама Хусейна, контроль за безпекою регіону	Дестабілізація регіону, втрати нафтогазового сектору, зростання боргу та безробіття
Російсько-грузинська війна	2008	Росія – Грузія	Конфлікт навколо Південної Осетії та Абхазії	Погіршення інвестиційного клімату, руйнування інфраструктури, санкційний тиск
Громадянська війна в Сирії	2011–дотепер	Уряд Сирії, опозиція, міжнародні сили	Політична криза, наслідки Арабської весни	Втрата значної частини ВВП, масова міграція, руйнування промисловості
Громадянська війна в Ємені	2014–дотепер	Хусити – уряд Ємену та коаліція	Політична нестабільність і регіональне суперництво	Гуманітарна криза, руйнування економіки, продовольча нестабільність
Війна на Донбасі	2014–2022	Україна – підтримувані Росією сили	Геополітичний конфлікт після анексії Криму	Втрата промислових регіонів, зниження ВВП, переміщення населення
Російське вторгнення на Україну	2022–дотепер	Росія – Україна	Геополітичне протистояння, безпекові та імперські фактори	Руйнування інфраструктури, санкції проти Росії, перебудова світових ринків енергії та продовольства
Війна в Нагірному Карабасі	2020	Азербайджан – Вірменія	Територіальний спір за Нагірний Карабах	Зміна контролю територій, витрати на відновлення інфраструктури
Війна Ізраїлю з ХАМАС	2023–дотепер	Ізраїль – ХАМАС	Ескалація ізраїльсько-палестинського конфлікту	Руйнування інфраструктури Гази, вплив на регіональні фінансові ринки
Громадянська війна в Судані	2023–дотепер	Збройні сили Судану – RSF	Боротьба за владу між військовими угрупованнями	Падіння економіки, гуманітарна криза

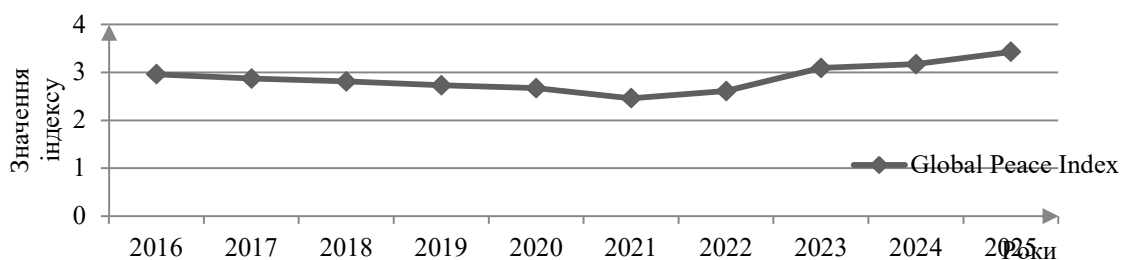
Під час оцінювання наслідків військових конфліктів слід розглядати як кількісні, так і якісні критерії (рис. 1). Першу групу доцільно використовувати для економічного та соціально – демографічного вимірювання масштабів впливу конфліктів, другу – з метою оцінювання структурних і геополітичних змін.

Рис. 1. Кількісні та якісні критерії оцінювання наслідків військових конфліктів

Задля комплексного оцінювання наслідків геополітичних потрясінь часто використовують міжнародні індекси, такі як Global Peace Index, Fragile States Index, Human Development Index, Global Terrorism Index, Economic Freedom Index, візуальне представлення динаміки значень яких для України за період 2016-2025 рр. подано на рис.2-рис.6. Зміни показників значною мірою зумовлені поєднанням внутрішніх трансформацій, наслідків воєнного конфлікту та глобальних кризових явищ. Зокрема динаміка Global Peace

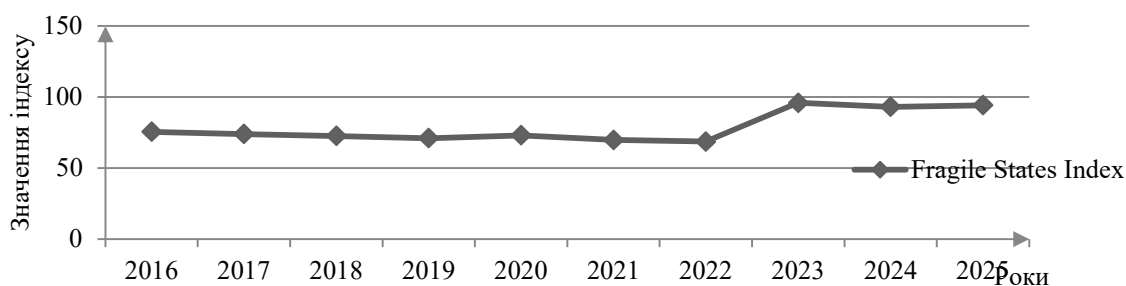
Index за 2016-2021 рр. характеризується відносною стабільністю з незначним поступовим погіршенням показника.

Рис.2. Динаміка Global Peace Index для України за період 2016-2025 рр.

Джерело.: побудовано на основі даних [15]

Це було пов'язано з тривалим збройним протистоянням на сході України після початку війни у 2014 р., що підтримувало високий рівень військових ризиків і витрат на оборону. Погіршення індексу у 2022 р. пояснюється початком повномасштабного вторгнення Росії, що різко знизило рівень безпеки, призвело до масштабних бойових дій, руйнування інфраструктури та зростання воєнної активності. У наступні роки спостерігається певна стабілізація показника, що пов'язано з адаптацією державних інститутів до умов війни, зміцненням оборонного потенціалу та активною міжнародною підтримкою

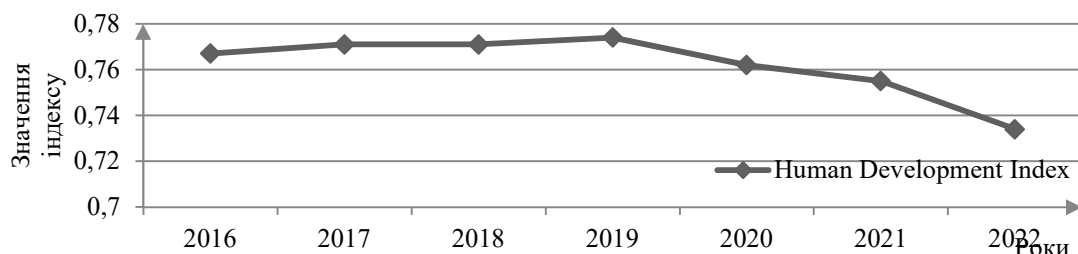

Рис.3. Динаміка Fragile States Index для України за період 2016-2025 рр.

Джерело.: побудовано на основі даних [16]

Fragile States Index демонструє відносно стабільні значення до 2021 р., що відображає поступові інституційні реформи та певну стабілізацію державного управління. Водночас різке погіршення показника у 2022–2023 рр. зумовлене наслідками повномасштабної війни: значними демографічними

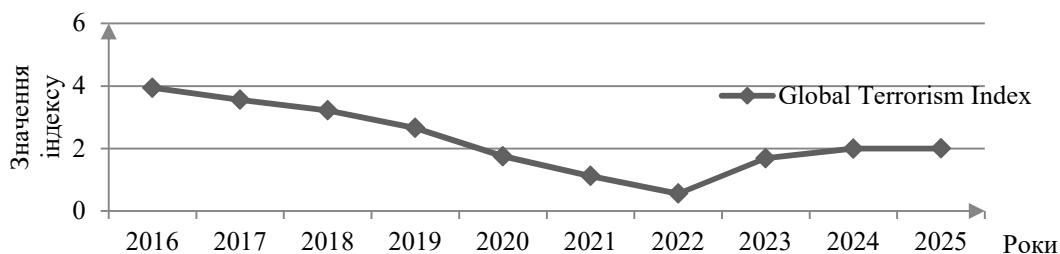
втратами, масштабною міграцією населення, руйнуванням економічної та соціальної інфраструктури, а також зростанням навантаження на державні інститути. Підвищення індексу у цей період свідчить про посилення ознак вразливості держави, хоча подальша стабілізація значень у 2024–2025 рр. відображає певну інституційну стійкість системи управління.

Рис.4. Динаміка Human Development Index для України за період 2016-2025 рр.

Джерело:: побудовано на основі даних Vision Of Humanity [17]

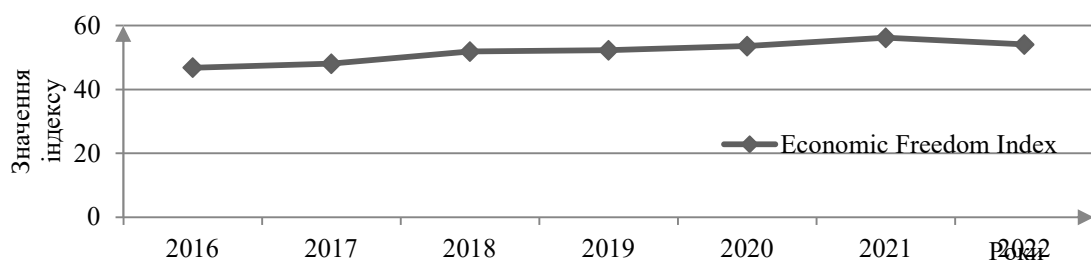
Human Development Index за 2016-2019 рр. демонструє поступове зростання, що було пов'язано з економічним відновленням після кризи 2014–2015 рр., підвищенням доходів населення та розвитком соціальної сфери. Починаючи з 2020 р. спостерігається зниження показника. Однією з причин стала глобальна пандемія COVID-19, яка негативно вплинула на рівень доходів, зайнятість і систему охорони здоров'я. Подальше зниження у 2022 р. пояснюється наслідками війни, зокрема скороченням економічної активності, масовою міграцією населення та погіршенням доступу до соціальних послуг. Такі процеси зумовили погіршення умов людського розвитку.

Рис.5. Динаміка Global Terrorism Index для України за період 2016-2025 рр.

Джерело:: побудовано на основі даних Vision Of Humanity [15]

Global Terrorism Index за 2016-2018 рр. поступово знижується, що відображає зменшення інтенсивності терористичної активності та певну стабілізацію безпекової ситуації у зоні конфлікту на сході України. У наступні роки показник досягає мінімальних значень, що свідчить про відсутність масштабних терористичних загроз у традиційному розумінні. Водночас у 2022 р. відбувається різке зростання індексу, що пов'язано з активізацією воєнних дій, ракетними ударами по цивільній інфраструктурі, диверсійною діяльністю та загальним зростанням рівня безпекових ризиків. Надалі спостерігається певне зниження показника, що може бути наслідком зміни характеру конфлікту та посилення заходів безпеки.

Рис.6. Динаміка Economic Freedom Index для України за період 2016-2025 рр.

Джерело.: побудовано на основі даних Vision Of Humanity [18]

Economic Freedom Index за 2016-2021 рр. демонструє поступове покращення. Це було зумовлено реалізацією економічних реформ, дерегуляцією підприємницької діяльності, розвитком фінансової системи та інтеграцією України у міжнародні економічні процеси. Зниження індексу після 2022 р. пояснюється впливом воєнної економіки: посиленням державного регулювання, валютними обмеженнями, зростанням ролі держави у розподілі ресурсів та необхідністю мобілізації економіки для потреб оборони. Такі заходи, хоча й обмежують рівень економічної свободи, водночас спрямовані на підтримку макроекономічної стабільності та функціонування критично важливих секторів економіки.

Загалом динаміка розглянутих індексів демонструє тісний взаємозв'язок між безпековими процесами, інституційною стійкістю держави

та соціально-економічним розвитком. Найбільш значний вплив на їх зміну мав фактор повномасштабної війни, який призвів до погіршення показників безпеки, підвищення вразливості держави, зниження рівня людського розвитку та обмеження економічної свободи. Водночас відносна стабілізація частини індексів у наступні роки свідчить про адаптацію економічної та інституційної системи до нових умов функціонування.

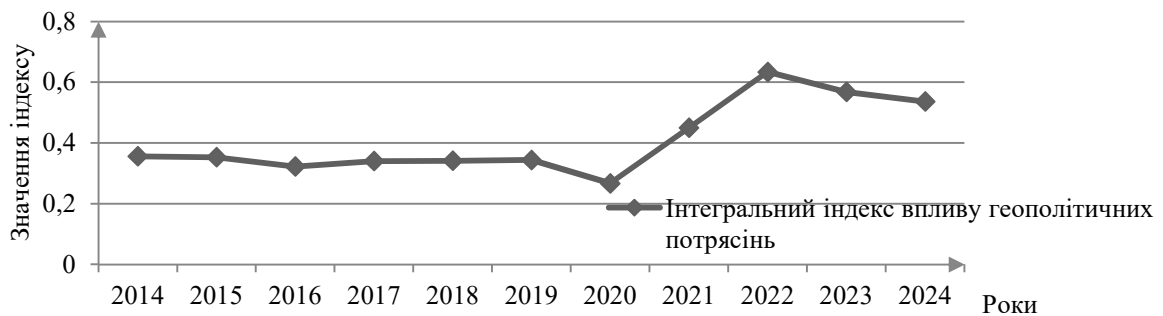
З метою узагальнення різноспрямованих наслідків безпекових криз і кількісного оцінювання їхнього впливу на стійкість економічної систем пропонуємо визначення інтегрального індексу впливу геополітичних потрясінь на економіку України за 2014-2024 рр. В якості вихідних даних доцільно використовувати систему показників, які відображають зміни у макроекономічній динаміці, міжнародних економічних зв'язках, стані інфраструктури, демографічних процесах та інституційному середовищі. Такий підхід дозволить узагальнити різноспрямовані наслідки безпекових криз і кількісно оцінити їхній вплив на стійкість економічної системи. У спрощеному вигляді інтегральний індекс впливу геополітичних потрясінь може бути представлений як зважена сума нормалізованих показників:

$$I = \sum w_i * Z_i \quad (1)$$

де Z_i — нормалізоване значення показника, а w_i — його вага, визначена ентропійним методом.

Динаміку величини інтегрального індексу впливу геополітичних потрясінь на економіку України за 2014-2024 рр. подано на рис.7. Отримані результати свідчать про відносно стабільний рівень впливу геополітичних факторів у 2014–2019 рр. Певне зниження інтегрального показника у 2020 р. пояснюється тимчасовою стабілізацією частини макроекономічних параметрів. Починаючи з 2021 р. індекс різко зростає, а максимального значення досягає у 2022 р., що відображає масштабні економічні, соціальні та інституційні наслідки геополітичних потрясінь в Україні. У 2023–2024 рр. спостерігається часткове зниження інтегрального індексу, що свідчить про

поступову адаптацію економічної системи країни до нових умов функціонування.

Рис.7. Динаміка величини інтегрального індексу впливу геополітичних потрясінь на економіку України за 2014-2024 рр.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що в умовах зростання геополітичної нестабільності та посилення безпекових викликів цифровізація міжнародних економічних відносин набуває значення одного з ключових чинників забезпечення їх стійкості та адаптивності.

У результаті проведеного аналізу встановлено, що геополітичні потрясіння суттєво впливають на динаміку соціально-економічних показників та інституційну стійкість держав, що підтверджується змінами значень міжнародних індексів, зокрема Global Peace Index, Fragile States Index, Human Development Index, Global Terrorism Index та Economic Freedom Index. Виявлено, що найбільш відчутний вплив на соціально-економічний розвиток України мали події повномасштабної війни, які зумовили погіршення безпекових, інституційних та економічних параметрів розвитку, водночас подальша часткова стабілізація окремих показників свідчить про поступову адаптацію економічної системи до нових умов функціонування. Запропонований підхід до оцінювання інтегрального індексу впливу геополітичних потрясінь на економіку дозволяє узагальнити різноспрямовані наслідки безпекових криз та кількісно визначити їх вплив на стійкість національної економічної системи.

Отримані результати підтверджують, що цифровізація виступає важливим фактором підвищення стійкості міжнародних економічних відносин, оскільки сприяє формуванню більш гнучких моделей економічної взаємодії, забезпечує безперервність фінансових та торговельних потоків, а також створює передумови для швидкої адаптації економічних систем до кризових явищ. Водночас цифрова трансформація супроводжується виникненням нових ризиків, пов'язаних із кібербезпекою, вразливістю цифрової інфраструктури та необхідністю посилення інституційних механізмів управління цифровими процесами. Це зумовлює потребу у формуванні комплексної політики розвитку цифрової економіки, спрямованої на поєднання інноваційного розвитку, зміцнення економічної безпеки та забезпечення стійкого функціонування міжнародних економічних відносин у довгостроковій перспективі. Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленням методичних підходів до оцінювання впливу цифрових технологій на трансформацію глобальних економічних процесів та розробленням інструментарію управління цифровими ризиками в умовах посилення безпекових викликів.

Література

1. Вовк О., Ковальчук А. Цифрові технології розвитку людського капіталу при забезпеченні конкурентоспроможності та безпеки економіки України. *Development Service Industry Management*. 2025. № 4. С. 252–259. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12(34)) (дата звернення: 18.02.2026).
2. Волоснікова Н., Абрамов Ф., Губанова Н. Механізми забезпечення економічної безпеки на мікро- та макрорівні в системі міжнародних відносин. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2025. № 4. С. 19–23. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2025.4.19> (дата звернення: 19.02.2026).
3. Шай Р. Economic security of Ukraine under conditions of global fragmentation and digital transformation: challenges and adaptation strategies.

Scientific Notes of Lviv University of Business and Law. 2025. № 46. С. 655–665.
URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1922> (дата звернення:
10.03.2026).

4. Булатова О. В., Захарова О. В., Карпенко О. І., Федоров Е. В. Економічна безпека країн в умовах сучасних глобальних трансформацій: виклики, загрози, ризики : монографія / за заг. ред. О. В. Булатової. Київ : МДУ, 2024. 290 с.

5. Куцмус Н. М., Прокопчук О. А., Усюк Т. В., Забуранна Л. В. Міжнародний бізнес в умовах турбулентності глобальної економіки. Економічний простір. 2024. № 189. С. 123–128.

6. Кравчук Н., Луцишин О. Формування нової фінансової архітектури в умовах цифровізації глобальної економіки і трансформації світового порядку. Світ фінансів. 2025. № 3(84). С. 123–139.

7. Новіков В. В. Конвергенція освітніх та економічних трансформацій: безпекові виклики для національної економіки в умовах цифровізації : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Суми, 2021. 257 с.

8. Демченко К. О. Значення економічної безпеки в сучасному суспільстві. Економіка та суспільство. 2025. № 72.

9. Федоров Е. В. Вплив сучасного глобального середовища на формування економічної безпеки України. Economics: Time Realities. 2023. № 2(66). С. 74–85.

10. Мельник М. І., Лещух І. В. Сучасні глобальні виклики та тренди: діагностика впливу на ендогенний розвиток регіону. Регіональна економіка. 2021. № 3. С. 36–45.

11. Маслій О. А., Максименко А. П. Ризики та загрози економічній безпеці України у цифровій сфері в умовах війни. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2023. Т. 21, № 3(52). С. 179–199. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275802](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275802) (дата звернення: 21.02.2026).

12. Вівчар І., Постельжук О., Валюх Л. Кібербезпека як сфера міжнародного співробітництва у період глобальної кризи безпеки. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2025. № 2(65). DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.65.331787> (дата звернення: 21.02.2026).

13. Грень Р. Т. Підвищення рівня інноваційної безпеки України в умовах розвитку цифрової економіки: дис. ... доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, 2024.

14. Мельник С. І., Штангрет І. А. Економічна безпека підприємства в умовах цифрової трансформації економіки: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Львів : Растр-7, 2025. 256 с.

15. Vision of Humanity. URL: <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/> (дата звернення: 12.03.2026).

16. Fragile States Index. URL: <https://fragilestatesindex.org/> (дата звернення: 12.03.2026).

17. Human Development Reports. URL: <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI> (дата звернення: 12.03.2026).

18. The Heritage Foundation. Index of Economic Freedom. URL: <https://economicfreedom.heritage.org/> (дата звернення: 12.03.2026).

References

1. Vovk, O. and Kovalchuk, A. (2025), “Digital technologies for human capital development in ensuring competitiveness and security of Ukraine’s economy”, Development Service Industry Management, vol. 4, pp. 252–259. [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12(34)).

2. Volosnikova, N., Abramov, F. and Hubanova, N. (2025), “Mechanisms for ensuring economic security at the micro and macro levels in the system of international relations”, Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu

“Kharkivskiyi politekhnichniy instytut” (ekonomichni nauky), vol. 4, pp. 19–23.
<https://doi.org/10.20998/2519-4461.2025.4.19>.

3. Shai, R. (2025), “Economic security of Ukraine under conditions of global fragmentation and digital transformation: challenges and adaptation strategies”, *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, vol. 46, pp. 655–665, available at: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1922> (Accessed 10 March 2026).

4. Bulatova, O.V., Zakharova, O.V., Karpenko, O.I. and Fedorov, E.V. (2024), *Ekonomichna bezpeka krain v umovakh suchasnykh hlobalnykh transformatsii: vyklyky, zahrozy, ryzyky [Economic Security of Countries in the Conditions of Modern Global Transformations: Challenges, Threats, Risks]*, MDU, Kyiv, Ukraine.

5. Kutsmus, N.M., Prokopchuk, O.A., Usiuk, T.V. and Zaburanna, L.V. (2024), “International business in the conditions of turbulence of the global economy”, *Ekonomichniy prostir*, vol. 189, pp. 123–128.

6. Kravchuk, N. and Lutsyshyn, O. (2025), “Formation of a new financial architecture in the conditions of digitalization of the global economy and transformation of the world order”, *Svit finansiv*, vol. 3(84), pp. 123–139.

7. Novikov, V.V. (2021), “Convergence of Educational and Economic Transformations: Security Challenges for the National Economy in the Context of Digitalization”, Ph.D. Thesis, Economics, Sumy, Ukraine.

8. Demchenko, K.O. (2025), “The importance of economic security in modern society”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 72.

9. Fedorov, E.V. (2023), “The impact of the modern global environment on the formation of Ukraine’s economic security”, *Economics: Time Realities*, vol. 2(66), pp. 74–85.

10. Melnyk, M.I. and Leshchukh, I.V. (2021), “Modern global challenges and trends: diagnostics of influence on endogenous regional development”, *Rehionalna ekonomika*, vol. 3, pp. 36–45.

11. Maslii, O.A. and Maksymenko, A.P. (2023), “Risks and threats to Ukraine’s economic security in the digital sphere under wartime conditions”, *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, vol. 21, no. 3(52), pp. 179–199. [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275802](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275802)

12. Vivchar, I., Postelzhuk, O. and Valiukh, L. (2025), “Cybersecurity as a sphere of international cooperation during the global security crisis”, *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Filosofiia, filosofiia prava, politolohiia, sotsiolohiia*, vol. 2(65). <https://doi.org/10.21564/2663-5704.65.331787>.

13. Hren, R.T. (2024), “Increasing the Level of Innovation Security of Ukraine in the Conditions of Digital Economy Development”, PhD Thesis, Economics, Lviv State University of Internal Affairs, Lviv, Ukraine.

14. Melnyk, S.I. and Shtanhret, I.A. (2025), *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva v umovakh tsyfrovoi transformatsii ekonomiky: teoretychni ta praktychni aspekty [Economic Security of the Enterprise in the Conditions of Digital Transformation of the Economy: Theoretical and Practical Aspects]*, Rastr-7, Lviv, Ukraine.

15. Vision of Humanity (2025), available at: <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/> (Accessed 12 March 2026).

16. Fragile States Index (2026), available at: <https://fragilestatesindex.org/> (Accessed 12 March 2026).

17. Human Development Reports (2026), available at: <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI> (Accessed 12 March 2026).

18. The Heritage Foundation (2026), “Index of Economic Freedom”, available at: <https://economicfreedom.heritage.org/> (Accessed 12 March 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 15.03.26

Прорецензовано / Revised: 18.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26